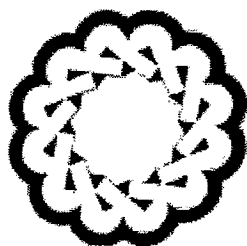

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٢٩٧١٩

دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان
دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی
گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد
موضوع:

دکتر مهدی حمیدی شیرازی در آینه‌ی آثارش

استاد راهنما:

دکتر حمید جعفری قریه‌علی

استاد مشاور:

دکتر عنایت الله شریف‌پور

کتابخانه‌ی ادبیات و علوم انسانی
شماره ثبت کتاب

دانشجو:

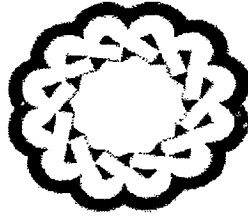
مریم زارع

۱۳۸۹/۳/۵

بهمن‌ماه ۱۳۸۷

۱۳۶۷۱۹

کلیه‌ی حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری‌ها ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه ولی‌عصر رفسنجان است.

دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان

دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی

گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی
با عنوان:

مهدی حمیدی شیرازی در آینه‌ی آثارش

دانشجو: مریم زارع

در تاریخ ۸۷/۱۱/۲۲ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه‌ی عالی به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان‌نامه آقای دکتر حمید جعفری با مرتبه‌ی علمی استادیار

۲- استاد مشاور پایان‌نامه آقای دکتر عنایت‌الله شریف‌پور با مرتبه‌ی علمی استادیار

۳- استاد داور داخل گروه آقای دکتر مختار کمیلی با مرتبه‌ی علمی استادیار

۴- استاد داور خارج از گروه آقای دکتر محمدرضا صرفی با مرتبه‌ی علمی دانشیار

۵- نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی آقای دکتر عبدالرضا اخگر با مرتبه‌ی علمی استادیار

امضاء

امضاء

امضاء

امضاء

امضاء

سیاس گزاری

حمد و سپاس بی پایان، خالق یکتایی را که با الطاف بی کران خود هیچ گاه تنهائیم نگذاشته است. اکنون که با یاری خداوند متعال این تحقیق به پایان رسیده است، بر خود فرض می دانم، از زحمات استادان گرانقدر و دوستانی که در این راه صمیمانه همراهیم کردند، قدردانی کنم.

از استاد ارجمند، جناب آقای دکتر جعفری که زحمت راهنمایی این پایان نامه را عهده دار شدند و با سعه صدری ستودنی پاسخگوی سؤالات گاه‌وبی‌گاهم بودند، بسیار متشکرم و از خداوند منان توفیقات روزافزون را برایشان خواستارم.

تلاش‌های استاد فرزانه، جناب آقای دکتر شریف‌پور که با وجود گرفتاری‌های فراوان مشاوره‌ی این پایان نامه را پذیرفتند، ارج می‌نهم و بر این باورم که وجود ایشان موهبتی عظیم بود که خداوند در طول این دوره‌ی تحصیلی به ما ارزانی داشت.

حضور استادان ارجمند، جناب آقای دکتر کمیلی و جناب آقای دکتر صرفی به عنوان داوران این پایان نامه، افتخاری بزرگ است که در این راه نصیبم شد.

برای استاد عزیز _ استاد حسن امداد _ آرزوی سلامتی و طول عمر بابرکت دارم. استاد امداد - از شاگردان دکتر حمیدی - که در جریان این پایان نامه زحمات فراوانی را متحمل و مزاحمت‌های بسیار مرا با بردباری و مهربانی پذیرا شدند.

از دوست گرامیم، سرکار خانم آسیه قمشه‌سعدی که از ابتدای این کار همراهیم کرد و من تا همیشه شرمندگی لطف‌هایش خواهم بود، صمیمانه سپاس گزارم.

در پایان از مشوقان همیشگیم، خانواده‌ی مهربان و عزیزم قدردانی می‌کنم که من هر چه دارم پس از عنایت خداوند سبحان، بی‌شک حاصل تلاش و زحمت آن گرامیان است.

تقدیم به :

فرشتگان آسمانی ساکن زمین

پدر و مادر بزرگوارم

برای

قطره ای از دریای بی کران مهربانی شان

چکیده

مهدی حمیدی شاعر و نویسنده‌ی معاصر است که آن‌چنان که باید، به او پرداخته نشده است. در این تحقیق، شخصیت حمیدی از خلال آثارش نقد و تحلیل می‌شود. هدف از این تحقیق، روشن شدن حقیقت وجودی حمیدی و مسایلی است که باعث بروز مخالفت‌های بی‌شمار علیه او شده است. شیوه‌ی کار به صورت کتابخانه‌ای است. پس از مطالعه‌ی آثار حمیدی، از ابیات مرتبط با شخصیت او، فیش‌برداری شد و در کنار آن کتاب‌های مختلف ادبیات معاصر، روانشناسی شخصیت و نقد ادبی مورد مطالعه قرار گرفت. مطالب موجود در هفت فصل تنظیم شد. فصل اول: شرح احوال، فصل دوم: اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی و بازتاب آن در اندیشه‌ی شاعر، فصل سوم: ویژگی آثار، فصل چهارم: خصوصیات فردی، فصل پنجم: حکایت عاشقی، فصل ششم: جهان‌بینی، فصل هفتم: حمیدی و معاصران. نتیجه‌ی حاصل از این بررسی، نشان داد که حمیدی گوشه‌گیری را به بودن با دیگران ترجیح می‌دهد؛ البته این به آن معنا نیست که حمیدی از همه بریده و عزلت اختیار کرده باشد. از کتاب/شک معشوق می‌توان به احساسات پاک، صادق بودن و زودرنجی او پی برد و کتاب *سال‌های سیاه*، جسارت و بی‌باکی او را به بهترین نحو به تصویر می‌کشد. حمیدی در عشق، بنده‌ی معشوق نیست. این جنبه از شخصیت او، منطبق بر خصوصیت بارز مکتب واسوخت در سبک هندی است. مفاخره در شعر او بسامد بالایی دارد.

واژگان کلیدی: مهدی حمیدی، شخصیت، آثار، ادبیات معاصر

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۶	فصل اول: شرح احوال
۱۷	فصل دوم: اوضاع و شرایط اجتماعی - فرهنگی و بازتاب آن در اندیشه‌ی شاعر
۱۸.....	۱-۲-۱- اوضاع سیاسی - اجتماعی
۳۰.....	۲-۲-۱- اوضاع فرهنگی - ادبی
۳۱.....	۱-۲-۲- شعر نو
۳۴.....	۲-۲-۲- شعر سنت‌گرای معاصر
۴۰.....	۳-۲-۱- معاصران حمیدی
۴۰.....	۱-۳-۲- سنتی‌نویسان
۴۲.....	۲-۳-۲- نوگرایان
۴۷	فصل سوم: ویژگی آثار
۴۹.....	۱-۳-۱- آثار منظوم
۴۹.....	۱-۱-۳- شکوفه‌ها
۵۲.....	۲-۱-۳- پس از یک سال
۵۴.....	۳-۱-۳- اشک معشوق
۵۹.....	۴-۱-۳- سال‌های سیاه
۶۱.....	۵-۱-۳- طلسم شکسته
۶۲.....	۶-۱-۳- از یاد رفته
۶۲.....	۷-۱-۳- زمزمه‌ی بهشت
۶۴.....	۸-۱-۳- ده فرمان

- ۶۴..... ۳-۱-۹- فنون و انواع شعر فارسی
- ۶۴..... ۳-۱-۱۰- فنون شعر و کالدهای پولادین آن
- ۶۵..... ۳-۲- آثار منثور
- ۶۹..... ۳-۳- تألیفات
- ۶۹..... ۳-۳-۱- دریای گوهر
- ۷۰..... ۳-۳-۲- بهشت سخن
- ۷۱..... ۳-۳-۳- عروض حمیدی
- ۷۱..... ۳-۳-۴- عطار در مثنوی‌های گزیده و گزیده‌ی مثنوی‌های او
- ۷۲..... ۳-۳-۵- شاهکارهای فردوسی
- ۷۲..... ۳-۳-۶- شعر در عصر قاجار
- ۷۳..... ۳-۴- ترجمه‌ها
- ۷۴..... ۳-۵- هنر شاعری
- ۷۸..... ۳-۵-۱- سبک شعر
- ۸۱..... ۳-۵-۲- حمیدی و نقد شعر
- ۱۴** **فصل چهارم: صفات و خصوصیات فردی**
- ۸۶..... ۴-۱- خصوصیات ظاهری و ذاتی
- ۸۷..... ۴-۲- خصوصیات روحی
- ۸۷..... ۴-۲-۱- احساسات پاک
- ۸۸..... ۴-۲-۲- صراحت لهجه
- ۸۸..... ۴-۲-۳- عصبی بودن
- ۸۹..... ۴-۲-۴- زودرنجی
- ۹۰..... ۴-۲-۵- دلیری و شجاعت
- ۹۰..... ۴-۳- خصوصیات اعتقادی و فکری
- ۹۰..... ۴-۳-۱- درستی و راستی و دوری از کینه و دروغ
- ۹۱..... ۴-۳-۲- قناعت و دوری از حرص

- ۹۱ ۳-۳-۴- توکل
- ۹۱ ۴-۳-۴- بی نیازی از خداوندان زر و زور
- ۹۲ ۵-۳-۴- نصیحت‌گری
- ۹۳ - دعوت به توکل
- ۹۳ - دعوت به خردمندی
- ۹۳ - دعوت به بی‌نیازی و حفظ عزت نفس
- ۹۳ - دستگیری افتادگان
- ۹۴ - دوزی از نفس شهوانی که با خرد و عقل امکان‌پذیر است
- ۹۵ - دوری از فرومایگان
- ۹۵ - دم را غنیمت شمردن
- ۹۵ - رازداری
- ۹۵ - دعوت به عدالت
- ۹۶ - دعوت به ترک عشق
- ۹۶ ۶-۳-۴- مفاخره
- ۹۸ - مفاخره در سخنوری
- ۹۹ - افتخار به استادی خود بر پیشینیان
- ۱۰۰ - افتخار به راستی و درستی و پاک بودن
- ۱۰۱ - افتخار به برتری در عشق
- ۱۰۱ - افتخار به آزاده بودن و زیر بار زور نرفتن
- ۱۰۲ ۷-۳-۴- گله از زندگی و حوادث آن
- ۱۰۴ - گله از بی‌رونقی بازار هنر
- ۱۰۵ - شکایت از ناکامی در عشق
- ۱۰۶ - گله از گذشت جوانی
- ۱۰۸ ۸-۳-۴- وطن دوستی

- ۱-۵-۱- حکایت عاشقی ۱۱۵
- ۱-۵-۱-۱- تحصیل در تهران ۱۱۵
- ۱-۵-۲- عشق استاد و شاگرد ۱۱۷
- ۱-۵-۲- در حاشیه‌ی حکایت عاشقی ۱۳۳

۱۳۷

فصل ششم: جهان بینی

- ۱-۶-۱- خداشناسی ۱۳۹
- ۱-۶-۲- نگرش به دنیا ۱۴۱
- ۱-۶-۳- اعتقاد به قیامت و رستاخیز ۱۴۴

۱۴۸

فصل هفتم: حمیدی و معاصران

- ۱-۷-۱- ارتباط حمیدی و معاصرانش ۱۴۹
- ۱-۷-۲- نظریات دیگران در مورد حمیدی ۱۶۱
- ۱-۷-۲-۱- نظریات موافق ۱۶۲
- ۱-۷-۲-۲- نظریات مخالف ۱۶۴

۱۷۳

نتیجه گیری

۱۷۶

فهرست منابع

بی تا: تاریخ نشر نامشخص

بی جا: محل نشر نامشخص

بی نا: ناشر نامعلوم

مقدمه

اگر مردم با مهدی حمیدی شیرازی آشنا باشند؛ او را با مرگ قومی‌شناسند. شاعر، نویسنده و نقاد معاصر که نوبت چاپ برخی کتاب‌هایش، از تعداد انگشتان دست متجاوز است. او که بی‌شک حقی عظیم بر گردن ادبیات معاصر این مرز و بوم دارد، آن‌چنان در پرده‌ی ابهام مانده است که حتی بسیاری از شعردوستان و ادبیات‌خوانده‌های این مملکت، در مقابل شنیدن نامش یک علامت سؤال بر چهره‌شان نقش می‌بندد. حدود چهل هزار بیت، چهار اثر منثور، تألیفات و مقاله‌های متعدد، نشان از جایگاه او در ادبیات معاصر و نیم قرن زندگی ادبی پربار دارد.

آن‌چه در این تحقیق به آن پرداخته می‌شود، بازتاب شخصیت مهدی حمیدی شیرازی در آینه‌ی آثاری است که از او به یادگار مانده است. از آن‌جا که یک نویسنده تفکرات، تصورات و باورهای خود را در قالب آثارش می‌ریزد؛ برای درک شخصیت یک نویسنده و شاعر، نزدیک‌ترین راه، بررسی آثار اوست. برای رسیدن به این مقصود آثار شاعر باید مورد نقد و تحلیل روانشناسی قرار گیرد.

نقد روانشناسانه‌ی یک نوشته یا متن ادبی امری جدید است که از سال ۱۹۶۰ توسط بولمن نوئل در دانشگاه پاریس آغاز شد. در این نوع نقد منتقد به صدای ناخودآگاهی گوش می‌دهد که از درون متن به گوش می‌رسد. «به عقیده‌ی بولمن نوئل ضمیر ناآگاه پنداری است که همه دارند.

اهمیت نقد روانشناختی در آن است که ببینیم چگونه این پندار بدل به متن و مهم‌تر از این چگونه موضوع هنر می‌شود و بعد چگونه، کانون جاودانی تأثرات عاطفی و زیباشناختی می‌شود.^۱

« تحلیل روانشناسی، خوانش روان‌کاوانه‌ی یک متن است. با این فرضیه‌ی اولیه: هر متنی مولود نیروی ناآگاهانه‌ای است که می‌تواند دریافت و توصیف شود. »^۲

شعر و ادب مانند اقسام هنر عبارت است از دنیای تازه‌ای که روح و قلب انسان در آن شکفته می‌شود. شعر و ادب نمودی نفسانی است و «از این جهت توجه به نقد روانشناسی را منتقدان در فهم آثار ادبی، بسیار مهم می‌شمارند و آن را مفتاح سایر شقوق و اقسام نقد به شمار می‌آورند. می‌توان گفت، از نظر منتقد، شعر و ادب عبارت از روانشناسی شاعر یا نویسنده است و ذوق و وجد و شور و احساس و تخیل او را که تحت تأثیر جذبه و الهام صبغیه‌ی شعر قرار گرفته است بیان می‌کند. »^۳

با توجه به موارد مطرح شده، این تحقیق در پایان به این سؤال پاسخ خواهد داد که: با توجه

به تحلیل آثار حمیدی، جنبه‌های گوناگون شخصیت او چگونه است؟

هر چند حمیدی معتقد است: «توده‌ی مردم نمی‌توانند، داوران هنر محسوب شوند و اگر هم هنر برای مردم باشد، باز حق داوری هنر با هنرمند است.»^۴، من این جسارت را به خود داده و در عین بی‌هنری به داوری و تحلیل هنر هنرمندی پرداخته‌ام که حق عظیمی بر گردن ادبیات معاصر این مملکت دارد.

در مورد شخصیت حمیدی، تاکنون هیچ تحقیقی انجام نشده است. آثاری که در مورد حمیدی در دست است به بررسی سبک شعر او، زیبایی‌شناسی و تحلیل اشعار تغزلی‌اش پرداخته‌اند. البته تعداد مقالات چند صفحه‌ای در مورد شرح حال او، در کتاب‌های ادبیات معاصر و سایر مجلات اندک نیست.

مواردی که تقریباً به طور مفصل به حمیدی پرداخته‌اند و در دانشگاه‌های مختلف کشور، ارائه شده‌اند؛ به شرح زیر می‌باشد؛ با این توضیح مجدد که هیچ کدام ارتباطی به نقد شخصیت او ندارد.

۱- بررسی اشعار تغزلی هفت شاعر معاصر (فرخزاد، توللی، ابتهاج، شهریار، حمیدی، معیری

، مردانی). سعید بزرگ‌بیگدلی، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۷

یک هفتم این پایان‌نامه، به مهدی حمیدی اختصاص دارد. در این رساله، اشعار تغزلی او که قسمت عظیمی از سروده‌هایش را تشکیل می‌دهد؛ بررسی و با شاعران دیگر مقایسه می‌شود. نتیجه‌ی

^۱ - محمد تقی غیائی، نقد روانشناختی متن ادبی، تهران، نگاه، ۱۳۸۲، ص ۱۸۷

^۲ - همان، ص ۱۸۹

^۳ - عبدالحسین زرین کوب، نقد ادبی، ج اول، چ سوم، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۱، ص ۴۹

^۴ - مهدی حمیدی، فنون شعر و کالدهای پولادین آن، تهران، گلشایی، ۱۳۶۳، ص ۲۹

حاصل از این تحقیق، حاکی از این است که در دوره‌ی معاصر و بر اساس موارد مذکور توجه به عشق مادی و مجازی نسبت به دوره‌های قبل، بیشتر شده و عشق عرفانی به صورت کلیشه درآمده است. معشوق، دارای هویت فردی است و از حد زمینی و مجازی فراتر نمی‌رود. زبان شاعری شاعران بی‌تکلف است و علاوه بر قالب‌های سنتی، در قالب‌های چهارپاره، غزل‌واره، و نیمایی نیز طبع‌آزمایی کرده‌اند. شعر این شاعران، از فرهنگ غرب بی‌تأثیر نیست.

۲- بررسی تصویرگری‌های شعری حمیدی: کرامت جنس، دانشگاه شیراز، ۱۳۸۱

این تحقیق، صورخیال و تصویرهای شعری حمیدی را، در هشت فصل مورد بررسی قرار می‌دهد. نظریات مختلف درباره‌ی تصویر، جایگاه تشبیه، مجاز، استعاره، کنایه، تمثیل، اسطوره، اغراق، ... و بررسی بسامد هر کدام از آنها از لحاظ آماری، قسمت‌های مختلف این تحقیق است. نتیجه‌ی حاصل نشان می‌دهد که تشبیه، بیشترین صنعتی است که حمیدی از آن بهره می‌جوید.

۳- نقد و بررسی اشعار برگزیده‌ی دیوان حمیدی با عنوان *پس از یک سال*. دانشگاه الزهراء،

۱۳۸۶

این تحقیق، تنها به بررسی یکی از کتاب‌های حمیدی می‌پردازد و شعر حمیدی در این کتاب را بر اساس سیر رمانتیسم، زیبایی‌شناسی، و درون‌مایه‌های شعری مورد بررسی قرار می‌دهد. نتیجه‌ای که در پایان می‌گیرد؛ این است که حمیدی شاعری رمانتیک است و عنصر تضاد، بالاترین میزان را در کتاب *پس از یک سال* داراست.

علت انتخاب این موضوع گذشته از دلایل شخصی، ناشناخته ماندن حمیدی بود و مخالفت‌های گاه و بی‌گاهی که حتی بعد از مرگش نیز به پایان نرسید. هدف از انجام این تحقیق روشن شدن حقیقت وجودی حمیدی است.

دو سؤالی که در ابتدای امر، مورد نظر بوده است؛ به این شرح است:

۱- آیا حمیدی، شخصیتی اجتماعی داشته؛ یا منزوی بوده است؟

۲- در کدام یک از آثار حمیدی، شخصیت او نمود بیشتری دارد؟

نتایج حاصل از این بررسی می‌تواند، برای علاقه‌مندان و سراینده‌گان شعر معاصر، مفید واقع شود و برخی از درون‌مایه‌های شعری آن سال‌ها را معرفی کند.

این تحقیق بر اساس روش کتابخانه‌ای انجام شد. پس از انتخاب موضوع، برای دستیابی به آن چه در مورد حمیدی در کتاب‌ها و آثار قابل یافت نبود، جستجو برای یافتن افرادی که احتمال می‌رفت از دوستان و شاگردان حمیدی بوده باشند، در شیراز آغاز شد و در این میان قرعه‌ی فال به نام استاد حسن/مدد، یکی از شاگردان حمیدی افتاد و راهنمایی‌های سودمندشان، در به‌بارنشستن این تحقیق، بسیار مؤثر بود. با توجه به موضوع مذکور، تلاش زیادی در جهت جمع‌آوری آثار حمیدی انجام شد؛ اما متأسفانه دسترسی به آثار منثور او که به طور مستقل به چاپ رسیده بود؛ میسر نگردید. دلیل این امر عدم تجدید چاپ یا توقیف برخی از آن‌ها^۱ در زمان چاپ بوده است. کتاب‌های منظوم و تألیفات حمیدی، تقریباً به طور کامل یافت شدند و در هر مورد تلاش بر این بود که کامل‌ترین چاپ موجود، مورد استفاده قرار گیرد.

پس از مطالعه‌ی کامل آثار، از مواردی که به نظر می‌رسید، پیرامون زندگی و شخصیت حمیدی گره‌گشا باشد، فیش‌برداری شد. در کنار این موارد از کتاب‌های مختلف ادبیات معاصر، نقد ادبی و روانشناسی شخصیت نیز یادداشت‌هایی فراهم آمد. جمع‌آوری نظریات مختلف در مورد حمیدی، در نشریات و کتاب‌ها، قدم بعدی برای بهتر شدن این تحقیق بود. در پایان آن‌چه به دست آمده، مطالبی در هفت فصل و با این عناوین تنظیم شد:

فصل اول: شرح احوال

فصل دوم: اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی و بازتاب آن در اندیشه‌ی شاعر:

این فصل از مهمترین قسمت‌های این تحقیق است؛ زیرا یکی از اهداف بنیادین نوشتن این پایان‌نامه بوده است.

فصل سوم: ویژگی آثار

فصل چهارم: خصوصیات فردی

فصل پنجم: حکایت عاشقی

فصل ششم: جهان‌بینی

فصل هفتم: حمیدی و معاصران

نتیجه‌گیری و فهرست منابع، پایان‌بخش مطالب این پایان‌نامه است.

ذکر این نکته لازم است که در این بررسی، از کتاب *اشک معشوق* با سه چاپ متفاوت استفاده شده؛ ولی در قسمت ارجاعات مربوط به اشعار درون متن، از *اشک معشوق* چاپ ۱۳۷۸ بهره گرفته‌ایم.

^۱ - جلد اول کتاب *عشق در بند* به محض انتشار توقیف شد و مشخص نیست که جلد دوم و سوم آن به چاپ رسیده است یا نه.

۵

امیدوارم نتیجه‌ی به دست آمده، چیزی در خور ادبیات فارسی باشد و به قول حمیدی لکه‌ی
ننگی بر دامان آن شمرده نشود.

مریم زارع

بهمن‌ماه ۱۳۸۷

فصل اول
شرح احوال

فصل اول

شرح احوال

مهدی حمیدی شیرازی، در سال ۱۲۹۳ در یکی از خانواده‌های اصیل و معروف شیراز متولد شد، پدرش مرحوم سید محمد حسن ثقه‌الاعلام از بازرگانان معروف شیراز بود که در دوره‌ی اول مجلس شورای ملی به نمایندگی مردم شیراز منصوب گردید. مادرش بانو سکینه آغازی یکی از زنان تربیت شده در خانواده‌ای اصیل و اهل شعر بود و خود نیز شاعره‌ای بلیغ به شمار می‌رفت.

حمیدی بیش از دو سال و نیم نداشت که پدرش درگذشت و سرپرستی او و تنها برادرش تقی حمیدی به مادرشان محول گردید. در زمانی که تعلیم و تربیت دوشیزگان با مشکلات فراوانی روبرو بود، بانو آغازی اقدام به تاسیس مدرسه عفتیه در شیراز نمود که مادر تمام مدارس دخترانه فارس محسوب می‌شد.

حمیدی تحصیلات ابتدایی خود را در مدرسه شعاعیه شیراز و متوسطه را در دبیرستان سلطانی به پایان رساند. کاظم پزشکی یکی از هم‌سالان حمیدی که زمانی مدیر روزنامه آینه فارس بود می‌نویسد:

«حمیدی در میان دانش‌آموزان از همه خاموش‌تر و آرام‌تر بود. هیچ‌گاه کسی باور نمی‌کرد، زیر آن قیافه‌ی ساکت که با هاله‌ی حجب و بی‌گناهی آراسته است، روحی طوفانی و موج‌زن وجود داشته باشد.»^۱

^۱ - مهدی حمیدی شیرازی، اشک معشوق، تهران، چ دوازدهم، صدای معاصر، ۱۳۷۸، ص ۶۲۳

در سال ۱۳۱۳ برای ادامه‌ی تحصیلات، وارد دانشسرای عالی تهران شد. در سال ۱۳۱۶ با مدرک لیسانس ادبیات و کسب رتبه‌ی اول فارغ التحصیل گردید. کتاب *شکوفه‌ها* اولین اثر شاعر در این سال منتشر شد. در دوران تحصیل به یکی از هم‌کلاسان خود دل بست؛ ولی دست سرنوشت آن‌ها را از هم دور ساخت. دختر مذکور از دنیا رفت و شاعر را در بهتی عظیم و سکوتی یک ساله فرو برد. در سال ۱۳۱۷ برای انجام خدمت سربازی وارد دانشکده‌ی افسری تهران شد و با درجه‌ی ستوان دومی به شیراز بازگشت. کتاب *پس از یک سال* حاصل بازگشت دوباره‌ی او به دنیای شعر و شاعری است. کتاب با شعر *آرامگاه عشق* آغاز می‌شود و پس از این شعر به مدت یک سال چیزی بر سروده‌هایش افزوده نمی‌گردد.

باز از شاخسار بید کهن
بانگ محنت‌فزای سار آید
یعنی از دامن عروس چمن
نالای مسردن بهار آید

(پس از یک سال، ص ۱)

با از دست رفتن او دوباره شاعر به یاد روزهای غربت کودکی می‌افتد و وقتی پس از یک سال دوباره شروع به نوشتن می‌کند، درد دل‌هایش این چنین بر صفحات سفید کاغذ می‌نشیند:

ای خداوند تو دانی که مرا هم پدری است
چون جوانان دگر نامزد سیم‌بری است
دل‌ربایی است در آن‌جا که خریدار من است
به امید من و عشق من و دیدار من است...
گر سبک روح من این‌جا سحری بگیرد
جای من قبر مرا بوسد و در بگیرد

(پس از یک سال، ص ۱۷)

در سال ۱۳۱۹؛ تنها برادرش تقی حمیدی را از دست می‌دهد و تنه‌ایش هزار برابر می‌شود:
ای رفته و به خاک سیه آرمیده‌ام
بیهوده رنج برده و محنت کشیده‌ام
یک پیرهن به شادی بر تن نکرده‌ام
صد پیرهن به محنت اندر دریده‌ام

(پس از یک سال، ص ۲۷)

وابستگی شدید حمیدی به او، باعث می‌شود که اثر این حادثه هیچ‌گاه از ذهنش پاک نشود. این

ابیات را در سال ۱۳۴۵ سروده است:

دل از بیم‌ها خرمن آتشی است
که زاییده‌ی مرگ امیدهاست
نه دیگره‌وایی به خواب شب است
نه شوری به دیدار خورشیدهاست